

ANALÝZA DAT V KVALITATIVNÍM VÝZKUMU

SAN109, 19.5.2016

CO JE TO ANALÝZA?

cílem je vytvořit koherentní, zaměřenou analýzu určitých aspektů sociálního života, který jsme pozorovali a „nahrávali“; analýzu, která bude srozumitelná čtenářům, kteří vůbec nemusejí sociální svět, který je tématem, znát

TYPY ANALÝZY

analýza dat se skládá ze tří souběžných činností:

- redukce dat → rozhodování o tom, na co se zaměříme
- zobrazení dat → organizované shromažďování informací (seskupování)
- vyvozování závěrů a verifikace

obsahová analýza

tematická analýza

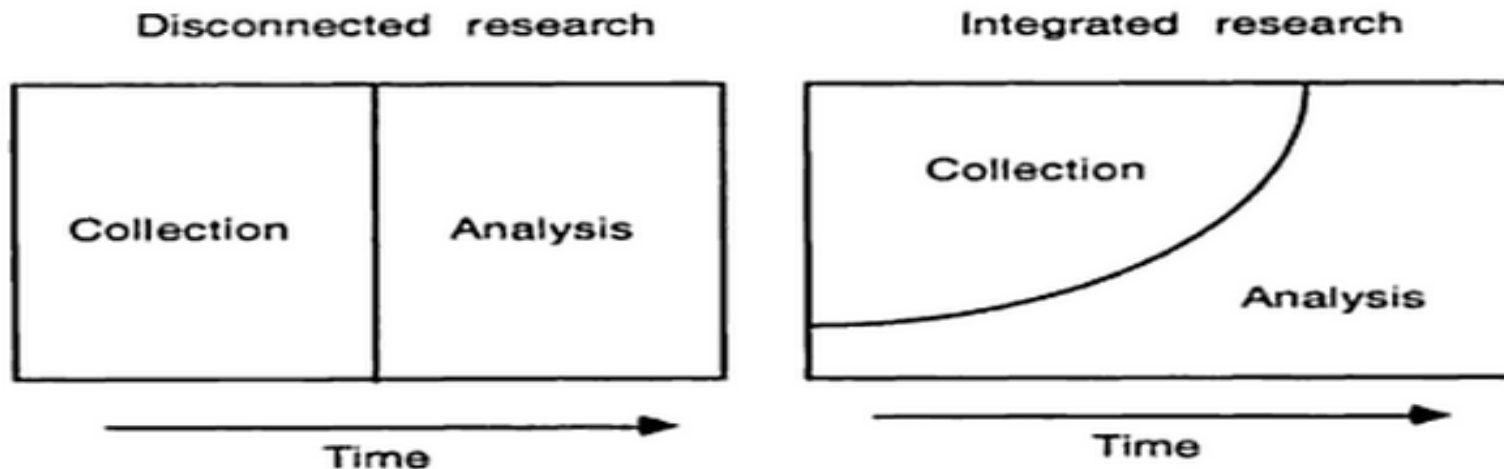
narativní analýza

ANALÝZA PROSTUPUJÍCÍ CELÝ VÝZKUMNÝ PROCES

kontrolování interpretací s participanty

přepisování, poslouchání a kódování prvotních dat

deníky a memos

PROPOJOVÁNÍ TEORIE A ANALÝZY

kvalitativní výzkum zahrnuje vždy nepřerušovanou souhru mezi sběrem dat a teorií

objevování vzorců: existuje šest odlišných způsobů, jak hledat vzorce v daném výzkumném tématu

frekvence – jak často jsou děti zneužívány

objem – jak velké je něco; brutálnost zneužívání

struktury – jaké jsou typy zneužívání – psychické, fyzické...

procesy – hledání pořádku; existuje nějaký pořádek v elementech struktury?

příčiny – jaké jsou příčiny zneužívání dětí?

důsledky – jak zneužívání dětí působí na jejich oběti?

STRATEGIE ANALÝZY

analýza orientovaná na proměnné – např. gender, socioekonomický status... můžeme např. zjistit, zda ženy nebo muži raději chodí na VŠ, připomíná nomotetické vysvětlení, cílem je dosažení částečného vysvětlení za použití malého počtu proměnných

analýza orientovaná na případ – snaha porozumět úplně jednomu případu; připomíná idiografické vysvětlení; jeden případ však nedělá teorii, proto autoři tohoto dělení (Huberman a Miles) odkazují ke **cross-case analýze**, v níž se výzkumník obrací k jiným subjektům, dívá se na detaily jejich životů a zároveň se soustředí na proměnné, které byly důležité v prvním vybraném případě

ANALÝZA PROSTUPUJÍCÍ CELÝ VÝZKUMNÝ PROCES

nastartování analýzy

analyzujte data, které jsou ve veřejné sféře: noviny, knihy, rozhlasové a televizní vysílání atd.

vypuňte si data jiných lidí: z některých (např. etických) důvodů není vždy přístup k datům někoho jiného možný; důležitá je analýza dat a ne to, že jsme šikovní při jejich získávání

analyzujte svoje data už během sběru: je dobré návrh projektu aplikovat na první sérii dat – Ipění na původním výzkumném plánu je znakem nepřiměřené analýzy

JAK NA KVALI DATA?

○ čtení dat jako souboru

- nový pohled na „známá“ data – pohled systematický na to, co bylo viděno a zapsáno → *reviewing, reexperiencing a reexamining* všeho, co bylo napsáno
- doporučení číst řádek po řádku takové množství terénních poznámek, jak je jen možné, a to dokud se zdá, že kódování vytváří nové kategorie (pokud už nevytváří, můžeme skončit)

○ výhody čtení dat jako celku:

- výzkumník/ce může sledovat změny ve svém vztahu k těm, kdo s ním přicházeli do kontaktu v průběhu času
- výzkumník/ce získá čerstvý vhled do toho, jak se měnilo jeho vlastní rozumění a interpretace lidí a událostí
- poprvé dovoluje výzkumníkovi/ci koncentrovaný čas pohlédnout na to, co viděl a nahrál

JAK NA KVALI DATA?

- pokládání otázek
- kódování začíná etnografickým mentálním pokládáním otázek na specifické části dat
- odpovědi bychom si pak měli zapisovat → vztah mezi reflexí a psaním: „thinking with your fingers“
- příklady otázek, které jsou užitečné pro začátek zkoumání našich terénních poznámek:
  - Co dělají lidé? Čeho se snaží dosáhnout?
  - Jak to přesně dělají? Jaké specifické významy a/nebo strategie využívají?
  - Jak členové mluví o, charakterizují a rozumějí tomu, co se děje?
  - Jaké předpoklady vytvářejí?
  - Co zde vidím? Co se mohou dozvědět z těchto poznámek?
  - Proč jsem to zařadil/a?

KÓDOVÁNÍ A TŘÍDĚNÍ DAT

otevřené kódování

axiální kódování

selektivní kódování

vychází ze zakotvené teorie

KÓDOVÁNÍ 1: OTEVŘENÉ KÓDOVÁNÍ

- první průchod daty
- lokalizace témat
- nízká úroveň abstrakce
- vztah k VO
- výsledkem je seznam témat – pomáhá vidět témata v celku a stimuluje při hledání dalších
- **tematické rozkrytí textu** (slovo od slova, odstavec od odstavce...)

Interview extract

... the concern I had was the concern that anybody would have looking at accountability of financial statements which are grossly deficient, lend themselves to distortion and manipulation. By manipulation I mean the standard technique of putting the accounting payment in the bottom right hand drawer post as it was 31 March in those day and all that sort of thing. The treatment of capital as a free good. No recognition of the capital component in the production of current goods and services. The depreciation charge, the associated interest charge on capital. These were all

---

Substantive coding

distortion and manipulation of statements

deliberate adjustments

ignoring cost of assets
incorrect costing information

ignoring book costs

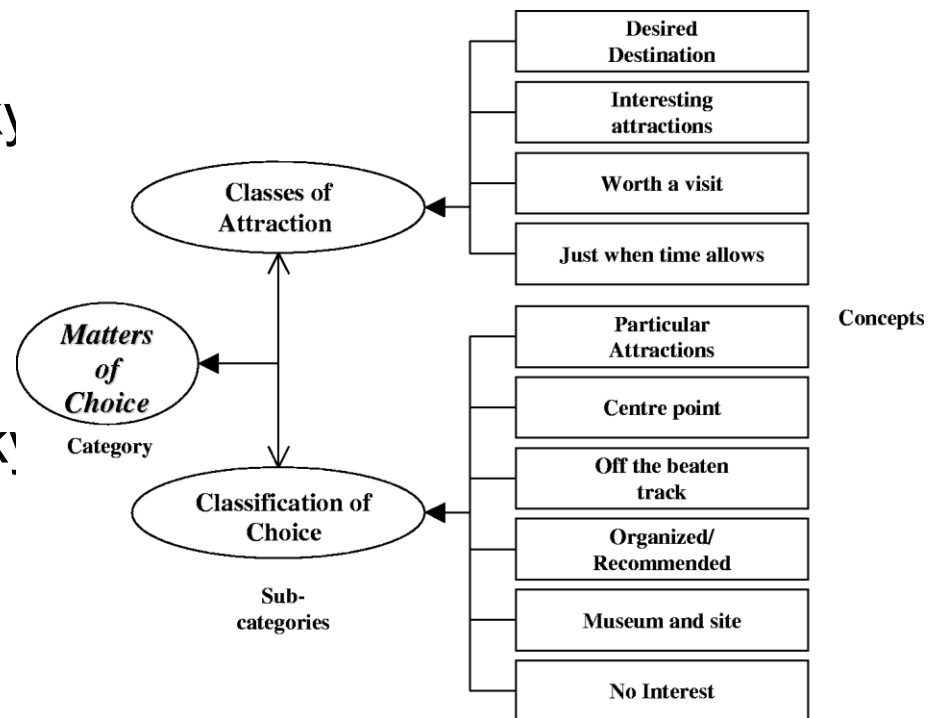
KÓDOVÁNÍ 2: AXIÁLNÍ KÓDOVÁNÍ

pojmová analýza

příčiny, následky, podmínky
interakce

vztahy mezi kategoriemi

opuštění témat nebo
zkoumání jiných do hloubky

KÓDOVÁNÍ 3: SELEKTIVNÍ KÓDOVÁNÍ

Integrace výsledku

definice hlavních témat

přezkoumávání dat – hledání příkladů a ilustrování témat,
porovnání a kontrasty

JAK PSÁT?

Dvě strategie:

- **Integrativní:** prolínání interpretací a výňatků → produkce textu s minimálními prostorovými znaky, které by ukazovaly, kde končí terénní poznámky a začínají interpretace; poznámky jsou zde použity jako „příklady“ popisovaných vzorců, jsou vybrány proto, aby vysvětlily a dokumentovaly tvrzení; podporuje hladší, více tematicky zaměřenou prezentaci dat, dovoluje autorovi zprostředkovat mnoho myšlenek; strategie je vhodná pro prezentování dlouhých poznámek, epizod s komplikovaným pozadím
- **Výňatková:** vizuálně oddělené výňatky od komentářů a interpretací (např. odstavce či kurzíva); dialogický text – etnograf hovoří dvěma odlišnými hlasy – na jedné straně jako terénní pracovník ve výňatku a na straně druhé jako autor vysvětlující události čtenářům; tím, že jsou odděleny původní poznámky od interpretací, je dovoleno čtenáři udělat si obrázek o nabízených interpretacích (souhlasit či nesouhlasit)

VÝŇATKOVÁ STRATEGIE

analytický bod (analytic point):

studenti se někdy cítí být více mocní než zaměstnanci školy

orientační informace:

následující úryvek je mezi Romanem (studentem) a Jakubem (učitelem)

výňatek:

.....
.....
.....

analytické poznámky:

Existuje mnoho aspektů, proč je tento úryvek zajímavý. Za prvé, ...
.....

USPOŘÁDÁVÁNÍ VÝŇATKŮ

měli bychom mít na paměti především tato kritéria: délka, relevance, čtivost, srozumitelnost a anonymita informátorů

délka: chceme-li udržet pozornost čtenářů, neměl by úryvek být příliš dlouhý (můžeme zkrátit terénní poznámky, upustit od „nepotřebných“ detailů)

relevance: úryvek by měl nějak navazovat a měl by odpovídat analytickému bodu

čtivost: gramatika, čárky ve větách apod.

srozumitelnost: vysvětlení toho, co je třeba (např. jména, místa, která jsou vysvětlena na jiném místě a ne v úryvku)

anonymita: změnit jména a dávat pozor na to, aby lidé nebyli identifikovatelní podle nějakých rysů

REFLEXE: MEZI ČLENY A ČTENÁŘI

při vytváření textu pro širší publikum etnograf čelí konfliktu mezi reprezentováním neznámého světa a jeho významy a vytvořením jejich vlastních zkušeností se světem a přiblížení ke čtenářům

i přes snahu o reflexivitu a prezentaci významů zkoumaných členů, konečný dokument je definován a kontrolován především autorem (ne participanty) → etnografie tak zůstává autorovou vizí terénní zkušenosti

originální poznámky, které jsou přiloženy k analýze, dovolují každému čtenáři naslouchat hlasům participantů, zprostředkovaně zažívat jejich jednání a představovat si jiné interpretace; nakonec je to čtenář, kdo má slovo